

A műszaki szellemi alkotások gazdasági jelentősége

1. A tudományos-műszaki fejlesztés meggyorsításának, a munka termelékenysége növelésének, a termelési szerkezet korszerűsítésének nélkülözhetetlen eleme az iparjogvédelmi munka. Az állami és társadalmi szervek átfogó irányítása mellett e tevékenység közvetlen szervezése, hasznosítása s általánosságban a műszaki szellemi eredményekkel való gazdálkodás elsősorban a gazdálkodó szervezetek, kutató-fejlesztő intézetek feladata.

Az iparjogvédelem összetett műszaki, gazdasági, jogi és dokumentációs-információs tevékenység, ami alapvetően befolyásolja a gazdálkodó szervezetek műszaki fejlesztésének eredményességét, fontos eszköze a gazdasági hatékonyság növelésének, az előnyös értékesítés megszervezésének.

Ennek a célkitűzésnek sikeres megvalósításához a gazdasági hatékonyság növelése során különös fontossággal bírnak a hasznosítható *műszaki szellemi alkotások*, ezek közül elsősorban az *újítások* és *találmányok*, de ide sorolhatók az e témába tartozó más alkotó kezdeményezések is.

2. Az ország gazdasági fejlődésének folyamatában az *innováció* fontos szerepet tölt be, meghatározó a műszaki fejlesztésben, eredményei a nemzetek közötti versenyben is kifejezésre jutnak. Ennek révén azokra a termékekre köthetők előnyösebb szerződések, amelyeknek magas értékű műszaki szellemi termék tartalma van.

A műszaki szellemi eredmények fontos tényezők a munka termelékenységének fokozása, a termelési- és termékszerkezet korszerűsítésében, a jobb minőségű, versenyképesebb áruk előállításában, az export növelésében stb.

Az újítói és feltalálói tevékenység az elmúlt évtizedekben a társadalmi-gazdasági fejlődésnek mindenkor a függvénye volt; az eltérő feltételek tükröződnek a bejelentések számának alakulásában is: a *statisztikai* adatokból kitűnően, erre a labilitás a jellemző.

A gazdálkodó szervek munkáját jelentősen befolyásolja a gazdasági tervezés, szabályozás, amely elsősorban decentralizált feladat. Ebből következik, hogy az eredményes újítási-, találmányi tevékenység szervesen kapcsolódik a gazdálkodó szervezet célkitűzéseinek körébe. Az utóbbi években a gazdasági szervezeti rendszerben történt további változások, szabályozó módosítások is előrelépést jelentettek, elsősorban a közvetlen érdekeltégi rendszer fejlesztésében.

3. A termelés műszaki színvonalának emelése központi kérdés; ennek megvalósításával összefüggésben először az *újítómozgalom* helyzetét vizsgáljuk. Az újítások a műszaki fejlesztés jelentősebb beruházások nélkül hasznosítható társadalmi tartalék erőforrása. Az alábbiakban közölt adatok megfelelő következtetések levonására alkalmasak:¹

¹ Szabadalmi Közlöny és Védjegyértesítő, 1986. 7. sz.

Megnevezés	1981.	1982.	1983.	1984.	1985.
Újítási jav. száma (db)	127 403	129 162	113 995	110 103	103 345
Hasznosított jav. sz. (db)	68 749	70 475	63 425	61 002	58 786
Ebből átadva más vál. (db)	1 390	1 444	1 590	2 533	3 082
A hasznosítás pénzben mért gazd. eredménye (eFt)	4 373 288	5 193 776	5 571 165	7 183 932	7 151 719
A kifizetett újítási díj (eFt)	263 378	302 708	331 678	514 121	441 258

A gazdasági eredményekben mutatkozó fejlődés fontos tényezője, hogy az utóbbi évtizedben több olyan, az előzőknél ösztönzőbb rendelkezés jelent meg; irányítottabbá, tervszerűbbá vált az újítók tevékenysége, kedvezőbb lett az újítások díjazásának pénzügyi feltétele, az újítások gyors és hatékony hasznosításában közreműködők anyagi ösztönzése központi szabályozással rendeződött.

Jelentős és várhatóan további előrelépést jelenthet az a rendelet, amelynek értelmében a gazdálkodó szervezetek az újítási díjat és az újítással kapcsolatos közreműködői díjat *költségként* számolhatják el.²

4. A pozitív tendencia mellett viszont az is megállapítható, hogy e területen még kihasználatlan tartalékok vannak. Hazánk összlétszámát, valamint a nemzetközi összehasonlítást figyelembevéve még ma is kevés az újítók száma, igen alacsony a kutatók, fejlesztők és a termelésben tevékenykedő műszaki értelmiség aránya.

Az elmúlt időszakban jelentősen fejlődött a műszaki-gazdasági szakemberek műveltsége, szakképzettsége. A vizsgálatok mégis arra mutatnak, hogy — a szellemi bázis fejlődése ellenére — nagymértékben növekedett a szakiskolát és felsőoktatási intézményt végzettek száma, ez azonban nem mutatkozik észrevehetően az újítások és a találmányi bejelentések számszerű eredményében.

Az elemzésből az is következik, hogy az aktivitás mennyiségét és minőségét is tekintve egyenlőtlenül fejlődött, eredményei a nemzetközi összehasonlításokban az egyre növekvő anyagi és szellemi ráfordításokhoz képest elmaradnak a lehetséges és szükséges mértéktől. Felvetődik, hogy a jogi szabályozás megfelelő keretet nyújt-e a kitűzött célok megvalósítására?

5. A hatályos jogszabály értelmében, ha a benyújtott javaslat megfelel az újítás ismérveinek, függetlenül a személyi körülményektől (munkaköri köteleesség) azt újításként lehet elismerni és nyilvántartani. Így minden újításként előterjesztett megoldást, amely meghatározott tárgyi ismérvekkel rendelkezik (relatív újdonság, műszaki vagy szervezési jellegű, hasznos eredmény, nem ütközik jogszabályba), újításként — *a munkaköri köteleességtől függetlenül* — kell elismerni. A műszakiaknak az újítói tevékenységbe való fokozottabb bevonása érdekében lényeges változást jelentett ez a jogi szabályozás.

Másik fontos tényező: a korábbiaknál hatékonyabb elismerési formák kialakítása.

² 49/1986. (X. 31.) PM. sz. rendelet az újítási, találmányi és közreműködői díj forrásáról szóló 57/1984. (XII. 8.) PM. számú rendelet módosításáról.

A jogszabály elvi kereteket ad az újítási díj mértékének meghatározásához. Ennél a következő növelhető, illetőleg csökkentő díjkulcsokból kell kiindulni:

— az újításnak a gazdálkodó szervezetnél való hasznosítása esetén az egyévi hasznos eredmény *öt százalékából*,

— az újítás átadása esetén az ellenérték *huszonöt százalékából*.

Az anyagi elismeréssel kapcsolatos, hogy az újítások eredményének kalkulálását nehezítik az érvényben levő, bonyolult elszámolási rendszerek, az eredményszámítással kapcsolatos eltérő állásfoglalások, a létrehozott gazdasági eredmények nem megfelelő elemzése stb. Ehhez hozzájárul még, hogy mind a hasznosító, mind pedig az újító számára rendkívül fontos a gyorsasági tényező, nagyon gyakori az eszmei díjazási forma; ez a gyakorlat ellenében van a jogszabály rendelkezéseivel, szellemével.

6. Az 1983-ban megjelent rendelet tartalmazza a *közreműködéssel* összefüggő szabályokat. Ennek egységes végrehajtása érdekében kiadott irányelv szerint csak a munkaköri köteleességet meghaladó mértékű olyan teljesítmény ismerhető el közreműködő tevékenységnek, amely az újítás hasznosítását vagy átadását, illetve a találmány értékesítését előmozdítja, segíti. Nem minősül közreműködésnek az üzemszerű gyártás, forgalomba hozatal keretében végzett munka.³

Az újítások és találmányok hasznosításában és átadásában, illetve értékesítésében a közreműködésre vonatkozó hivatkozott értelmezés vitatható, csak részben felel meg az elvárásoknak. Ezt a tevékenységet célszerű volna kiterjeszteni az újítások, találmányok megvalósítását elősegítő egyéb, nem műszaki jellegű tevékenységekre. Nagy jelentőségű közreműködői tevékenységet lehet kifejezni például a szervezés, piackutatás, értékesítés stb. területeken.

Problémát jelent az is, hogy a közreműködői díjat a munkaráfordítással arányosan kell megállapítani a szerződésben. A gyakorlatban ez jelentős gondot okoz, nem mindig hat ösztönzőleg a közreműködői tevékenységre. Számtalan példa hozható fel annak bizonyítására, hogy önmagában az időtényező nem megfelelő mérési eszköz, rendkívül jelentős, pénzben kifejezhető hasznos eredményt hozott egy-egy jó közreműködői, menedzseri tevékenység. Kíváncsú volna ezért a munkaráfordítással arányos díjazás mellett az *eredményarányos díjazás* lehetőségét is bevezetni.

7. A gazdálkodó szervezetek feladatai közé tartozik, hogy tevékenységi körükben a rendelkezésre álló újítások és egyéb műszaki szellemi alkotások más gazdálkodó szervezeteknél való értékesítésének lehetőségét rendszeresen vizsgálják, illetve tegyenek konkrét intézkedéseket ennek megvalósítására.⁴

A statisztikai adatokból kitűnően az *újítások átadása*, elterjesztése a növekedés ellenére jelentéktelen, jóllehet a népgazdaság számára hasznos eredménnyel járna.

A vizsgálatok azt mutatják, hogy a gazdálkodó szervezetek anyagilag nem érdekeltek az átadásban, de az átvételben sem, hiszen annak eredményeként befolyó összegek a gazdálkodás egészéhez, valamint a felhasználható tartalékokhoz viszonyítva igen alacsonyok. Az anyagi érdektelenség abban is kifejezésre jut, hogy az újítások elterjesztésére irányuló *ráfordítás* (propaganda-, értékesítési költség, bemutató, újítási díj, stb.) *nincs arányban* az esetlegesen elérhető gazdasági eredménnyel; s mindezekhez kapcsolódik az egész ügyre sok esetben befektetett jelentős energia is.

Az újítói tevékenység hatásfokának emelése érdekében kíváncsú a jelentős javaslatokat a vállalatok kívül is elterjeszteni. A tervszerűséget segítené elő, ha a hasznosítható új megoldásokat megfelelő *információs* rendszer keretében ismertetnék, az eddigieknél széle-

³ 7001/1985. (SZ. K. 6.) OTH—PM—OMFB számú együttes irányelve a közreműködésre vonatkozó rendelkezések egységes végrehajtásáról.

⁴ A Tudománypolitikai Bizottság által jóváhagyott irányelvek a gazdálkodó szervezetek iparjogvédelmi munkájának fejlesztéséről. Magyar Közlöny 1979. 47. sz.

sebb alapokra helyeznék. A termelés, értékesítés területén szoros együttműködés alakult ki a gazdálkodó szervezetek között, ezt érvényesíteni kell a szellemi javak elterjesztése, értékesítése vonalán is a kölcsönös előnyök biztosításával.

8. A *beruházásokkal* összefüggő újítások és találmányok hasznosítását elősegítő jogi és gazdasági szabályozás és gyakorlat továbbfejlesztése is indokolt. A jogszabály az újítást vállalati kategóriaként szabályozza; a beruházások megvalósításában együttműködő gazdálkodó szervezetek (beruházó, tervező, kivitelező) vonatkozásában a rendelet értelmezési problémákat vet fel, amelyek megoldása az *egységes jogalkalmazás* érdekében megköveteli az általánostól eltérő irányelvek, ágazati állásfoglalás kiadását.

A beruházásokkal összefüggő újítások és találmányok hasznosítása, a hasznos eredmény megállapítása, díjazása az egyéb újításoktól eltérő sajátosságokat tartalmaz, ami a gyakorlatban jelentős nehézségeket okoz; ilyen pl. a műszaki szellemi termékek alkalmazásához fűződő vállalati érdeklőség témaköre.

Az újítások, találmányok és egyéb műszaki szellemi, termékek hasznosításához csak akkor fűződik érdeke a gazdálkodó szervezeteknek a beruházások megvalósításában, ha tevékenységük ellenértékében érvényesíteni tudják, a magasabb műszaki-gazdasági tartalmat kifejező többletnyereséget. Ennek megfelelően a beruházások építési és technológiai, tervezési és kivitelezési munkáinál a vállalkozói rendszer elterjedése, a szabad árforma, versenyár szélesebb körű alkalmazása pozitív irányban hathat az újítások és találmányok hasznosítására.

Az egységes gyakorlat érdekében kívánatos volna olyan módszer bevezetése, hogy a kivitelező felszámolná a beruházónak az elfogadott „célszerűbb műszaki megoldás” alkalmazásával érintett szerkezet maximált árformában képzett valóságos ellenértékét, valamint ugyanerre a részre a tervezői költségelőirányzat és a „célszerűbb műszaki megoldás” szerinti kivitelezés ellenértéke közötti különbözet megegyezés szerinti részét.

9. A műszaki és más megoldásokat hatályos jogszabályaink több formában védelmezik: találmányként, ha a szellemi alkotás abszolút értelemben új; újításként, ha a megoldás az adott gazdálkodó egység szempontjából új; valamint know-how-ként a vagyoni értékű gazdasági, műszaki és szervezési ismeretet és tapasztalatot.

Egyes jogrendszerek szabályozzák a találmányi szintet el nem érő, új, haladást jelentő elgondolások jogvédelmét használati mintaoltalom elnevezéssel. *Használati minta* esetében a védett gondolat a találmányi színvonalat nem éri el, kizárólag akkor részesül védelemben, ha a műszaki elgondolás mintadarab formájában is realizálódik, s mint munkatermék részesül oltalomban. A kizárólagos jog megszerzése a találmányhoz hasonló, de jóval egyszerűsített lajstromozási eljárást kíván meg, valamint az oltalmi idő is általában kevesebb.

A jogirodalomban is felmerült az a kíváncsalom, hogy a műszaki fejlesztés ilyen színvonalú szerzőinek ösztönzése és védelme céljából hazánkban is indokolt volna lényegében hasonló szabályozás bevezetése.⁵

A korszerűsítés során ismét felvetődik e témakör vizsgálata, hiszen közzismert, hogy az újítások színvonalát, jelentőségét tekintve igen nagy a szóródás, ezért értékelési szempontból bizonyos fokú megkülönböztetés lenne szükséges. Jelenleg az irányelvek tartalmazzanak útmutatást arra, hogy a kisebb jelentőségű újítást egyszerűbben és gyorsabban bírálják el a gazdálkodó szervezetek.

Azokat a jelentősebb műszaki elgondolásokat, amelyek ugyan a találmányi szintet nem érik el, de a gazdálkodó egység újdonsági színvonalát jelentősen meghaladják, hatékonyabban kell értékelni, ezért kívánatos hazánkban is a használati minta intézményének bevezetése.

10. A műszaki szellemi alkotások jelentős területe, a *feltalálói tevékenység* az újításokhoz hasonlóan a mindenkori gazdasági-társadalmi viszonyok hatásait figyelembevéve fejlődött, ezek határozták meg alapvető feladatait, a haladás lehetőségeit. A találmányi be-

⁵ Világhy Miklós: Gazdaságpolitika és polgári jog. Akadémiai Kiadó. Budapest. 1978. 94. p.

jelentések száma a gazdaságirányítási reformot követően 1975-ig fokozatosan csökkent, majd bizonyos stagnálás után jelentős növekedés tapasztalható.

A számadatokat vizsgálva azonban nem szabad figyelmen kívül hagyni egy negatív tényezőt: relatíve igen magas a magyar tulajdonú szabadalmak „életkora” (kb. 11 év); valamivel alacsonyabb, de szintén kedvezőtlen a külföldi tulajdonú magyar szabadalmak átlagéletkora (kb. 8,5 év). Ez is figyelmeztet arra a tényre, hogy a termékszerkezet megújulása, a korszerűbb, eredményesebb technológiára való áttérés üteme még nem kielégítő.

A szabadalmi bejelentések számának alakulása az elmúlt időszakot vizsgálva a következő:⁶

Megnevezés	1981.	1982.	1983.	1984.	1985.
Összes bejelentés	3652	4225	4545	4886	6075
Ebből — belföldi	2124	2344	2760	2869	2904
— külföldi	1528	1901	1785	2017	2171
Az összesből — egyéni	985	1284	1396	1402	1489
— szolgálati	2667	2961	3149	3484	3586
A belföldiből — egyéni	919	1220	1362	1372	1445
— szolgálati	1225	1124	1396	1497	1459

11. Kedvezőtlennek minősíthető az a jelenség, hogy a kutatási, fejlesztési ráfordítások, a felsőfokú végzettségű aktív keresők számának növekedése ellenére — az utóbbi évektől eltekintve — alig emelkedett a szabadalmi bejelentések száma.

Más oldalról vizsgálva a témát, nemzetközi összehasonlításban hazánk a szabadalmi bejelentések számát tekintve a népesség egységnyi számára vetítve — mind a szocialista, mind a tőkés országok rangsorában — kedvezőtlen helyen szerepel.

A lehetőségekhez képest a feltalálói tevékenység viszonylagos lemaradása több olyan tényezőre vezethető vissza, amelyek az egész innováció folyamatát érintik. Az elmúlt időszakban számos ösztönzést szolgáló intézkedés jelent meg. Ezek közül példaként említhető a műszaki alapképzés új szabályozása, a kutatás-fejlesztés-termelés-értékesítés szorosabb összekapcsolását eredményező szervezeti formák bevezetése, a kutatóintézeti munka továbbfejlesztése, fejlesztő vállalatok kialakítása stb. Ezek a rendelkezések a problémák egy részét érintik, az eredményesebb kibontakoztatáshoz a feltételek további javítása szükséges.

Az innovációs folyamat eredményességét a gazdasági szabályozás, a tervezés és a szervezeti rendszer alapvetően meghatározza. A feladat olyan feltételrendszer kialakítása, amely a hasznosító gazdálkodó szervezetek, döntően a vállalatok érdekeltiségét elsősorban *hosszabb*

⁶ Szabadalmi Közlöny és Védjegyterjesztő. 1986. 7. sz.

távon biztosítják. Az újítások, de főleg a találmányok alapvetően fejlesztési jellegű, műszaki értékű produktumok, a megújuló, magasabb színvonalú termelésbe történő bekapcsolódásnak jelentős eszközei. A gazdálkodó szervezeteknél az új alkotások bevezetése, hasznosítása többletmunkát, anyagi és sokszor erkölcsi kockázatot kíván; mindezek ellensúlyozására szükséges a megfelelő érdekeltségi rendszer megteremtése.

12. A gazdálkodó szervezetek szempontjából elsősorban a *többletnyereség* a cél; a jelenlegi helyzetben viszont döntően a találmányok kidolgozásában résztvevő feltalálók (közreműködők) egyéni érdekeltsége dominál. Érvényesül ez annak ellenére, hogy ösztönző intézkedések ez irányban is megjelentek (ár- és hiteligénybevételi rendszer, bérfejlesztési lehetőségek stb.). Mindezek ellenére e rendelkezések hatásai sokszor áttételesen érvényesülnek, a többletnyereség az adózás és az elvonások rendszerén át alig érzékelhetők.

Nem kerül elismerésre a színvonalasabb műszaki tartalom és jelentős költségráfordítás, különösen érzékelhető ez a bevezetés szakaszában. A rövidtávú érdekeltségi rendszer következtében alig érdekeltek abban a gazdálkodó szervezetek, hogy a kockázattal és többletmunkával járó új megoldásokra fordítsák a figyelmet. A végleges megoldások megszületéséig pedig már a részeredmények is hasznosíthatók, így a műszaki fejlesztés olyan tartalékai is előtérbe kerülhetnek, amelyek az egész innovációs folyamatra pozitív hatást gyakorolhatnak.

13. A kutató-fejlesztő tevékenység kapcsán általában az ipari termékekről van szó, jöllehet igen jelentősek azok az eredmények, amelyek a *mezőgazdaság* területén jelennek meg. A mezőgazdasági termelési technológiák fejlesztése során számos — nemzetközileg is értékelte — olyan produktumok jelentek meg, amelyeknek továbbfejlesztése, értékesítése népgazdasági szempontból igen jelentős. Ilyen például a növényvédőszer-maradványok ellenőrzése, káros hatásának csökkentése, a mezőgazdasági technológiák melléktermékeinek és hulladékanyagainak hasznosítása, a növényi magvak nemesítésének szélesebb körű elterjesztése, jobb értékesítési lehetőségek kihasználása stb.

A jogvédelem szerepe a mezőgazdaság fokozott iparszerű művelésével jelentősen megnőtt. A mezőgazdaság új megoldásai, az ehhez kapcsolódó feldolgozás, értékesítés stb. az utóbbi időszakban egyre előtérbe került. Az új termelési módszerek, eljárások, termékek védelme komplex feladatot jelent.

14. A *tervezési rendszer* korszerűsítése szükséges olyan irányban, amely kellően ráirányítja a figyelmet az innovációra; az újítók, feltalálók a gazdálkodó szervezet műszaki fejlesztésének fő profiljába tartozó területen végezzenek kutató-fejlesztő tevékenységet. Erre különösen lehetőség nyílik az új formában meghirdetett *pályázati rendszer* bevezetésével, amelynek tapasztalatai remélhetőleg kedvező eredménnyel járnak.

A műszaki fejlesztés tervezésének ésszerűsítésénél fontos szerep jut az információnak. A korszerű, gépesített *információs hálózat* — különösen nemzetközi összefüggéseiben — nélkülözhetetlen a gazdasági munkában.

15. A *szervezeti rendszer* fejlesztése is elősegítheti az innovációs tevékenység eredményesebb működését. A kutatási-fejlesztési-termelési társulások, műszaki fejlesztő szervezetek létrehozása, a bel- és a külkereskedelem területén a vállalatok tevékenységi körének ilyen irányú bővítése arra mutatnak, hogy jelentős előrelépés történt e téren, ezek a szervezeti formák jobb lehetőséget biztosítanak a műszaki-szellemi alkotások hasznosítására.

A tudományos-műszaki eredmények mielőbbi gyakorlati hasznosításának, az innovációs folyamat meggyorsításának napjainkban döntő szerepe van a nemzetközi versenyben. Hazánkban is felvetődött — a fejlett tőkés országokban született gyártási-kutatási központok mintájára — a kutatóhelyek és termelőüzemek kapcsolatának szervezettsége érdekében az *innovációs parkok* felállításának gondolata. Előnyös tehát, ha az új találmányok, technológiák fejlesztését összekapcsolják a magas színvonalú szellemi háttérrel, kutatóintézetekkel, egyetemekkel, főiskolákkal.

Problémát okoz világszerte az oktatás, kutatás és termelés egymástól való elszigeteltsége. A fejlett ipari országokban is viszonylag rövid ideje vált lehetővé az alkotó és termelő erő magas szintű koncentráltasága. A korábbiaktól eltérően a merev szervezeti rendszer helyett lehetséges formagazdagabb szervezethez a gazdálkodó szervezetek és a tudományos intézmények között is.

Szervezetileg az együttműködés kialakítható a következő formákban: *a)* jogi személyiséggel rendelkező gazdasági társulás (közös vállalat, betéti társulás), *b)* jogi személyiséggel nem rendelkező gazdasági társaság, megfelelő gesztor megbízásával.

16. A gazdasági körülmények a szellemi javakkal való gazdálkodás hatékonyságára irányítják a figyelmet, mivel a fejlődés külső forrásainak igen jelentős csökkenése miatt a gazdálkodó szervezeteknek az eddiginél erőteljesebben kell felhasználniuk a belső erőforrásaikat, saját tartalékaikat.

Negatív tendenciaként megemlíthető — bár pontos adatok nem állnak rendelkezésre — hogy igen nagy azon vállalatoknak a száma, ahol a dolgozók vállalati munkaközösségben vagy egyéb formában végeznek többlettevékenységet jövedelmük fokozása érdekében. Ez jelentkezik a termelési eredményekben, de az újítások, ésszerűsítések számszerűségét illetően hatásuk nem kedvező.

Megállapítható az is, hogy a gazdálkodó szervezetek egy részénél az újítások és egyéb alkotó kezdeményezések esetében azok erkölcsi és anyagi elismerése nincs arányban a befektetett energiával, így — az előbbi megoldást választva — előnyösebb számukra a más irányban végzett tevékenység.

17. Az *innovációs tevékenység* kibontakoztatásának az a gazdasági környezet kedvez, amely érvényre juttatja a piac értéktételét, érdekeltiségi feltételei kedvező hatást gyakorolnak a műszaki-szellemi alkotókra, ez pedig speciális szabályozó módszerek kialakítását igényli.

Az innováción alapuló, nyereségesnek ígérkező új termék gyártását, értékes megoldását kell pénzügyi szabályozókkal elősegíteni. Előrelépést jelentett a közreműködői díjak rendszerének központi visszaállítása, különösen a szabadalmak értékesítése tekintetében.

Kíváncsú volna a szabályozórendszerrel összefüggésben az árszabályozás olyan irányú továbbfejlesztése, amely a jelenleginél jobban értékelné az újításon, találmányon alapuló termék színvonalasabb műszaki tartalmát. Ez az innovációra ösztönözné a vállalatokat azáltal, hogy a többletnyereség egy része a gazdálkodó szervezetnél maradna. Az újítások és találmányok elterjesztése, az átadás feltételeinek javítása érdekében indokolt volna a hatályos adózási rendszer felülvizsgálata, kedvezőbb feltételek biztosítása.

IMRE BÉRCZI

ECONOMIC IMPORTANCE OF THE TECHNICAL INTELLECTUAL PRODUCTIONS

(Summary)

The study analyses the numerical data of the innovation products, investigates the results achieved and reveals the positive and negative tendencies as well as the influence of the changes of the financial rules.

It sums up the experiences and effects gained after the modification of the legal rule and on the basis of these facts it presents some suggestions for the further development of the laws in force.

It states that there are significant reserves in the field of innovation. Further correction and improvement is necessary in connection with organization, planning and regulatory system. Author makes some well-founded proposals for the realization.